

Yayın Adı Platin
Referans No 15773497
Renk Renkli

Yayın Tarihi 01.08.2011
Etki Tarafsız
STxCM 165,00

Küpür Sayfa 10
Tiraj 14500

KONUK YAZAR

PROF. DR. SABİHA PAKTUNA KESKİN / PEDIATRİST, PEDIATRİK NÖROLOG

Z nesli...

PAUL SIMON'I İZLEDİM İSTANBUL'DA... İÇİMDE VAR OLAN VE YILLARCA DEĞİŞMEDEN KALAN TINİYİ ÇALDI VE SÖYLEDİ KÜÇÜK DEV ADAM CEMİL TOPUZLU'DA. BEN DE DANS ETTİM TİPKİ GENÇLİĞİMDEKİ GİBİ. TAM ANLATACAKTİM Kİ GELİNİME YAŞADIĞIM NOSTALJİYİ TELEFON ONDAN GELDİ. SESİ AĞLAMAKTAN YAŞLI, ÇÜNKÜ SESİNE HAYRAN OLDUĞU AMY WINEHOUSE EVİNDE ÖLÜ BULUNMUŞTU

Çocukluğumdaki radyoyu hatırladım. Önündeki bir bölü üç, alt kısmı hasırdan geri kalan kısmı ahşap... Üstünde parlak sarı dalgalı saçları omuzlarında beyaz eldivenli kollarını çaprazlamış pozuyla Hamiyet Yüceses geldi gözlerimin önüne... Sesini hatırlamam ancak babam severek dinlerdi.

Nesillere isim versem; benimkilere PS, geliniminkilere AW, babaminkilere HY diyebilirim. Tıpkı 2000'lerden sonra doğanlara Z nesli dendiği gibi, ben de 'trendy' bir hava yaratabilirim.

Nesillerin isimlendirilmesinin 'içeriği yoktur' anlamında değil bu söylemim. Öyle olsa atalarımız 'bir nesil çalışır, bir nesil yer' demezlerdi. Nedir Z neslinin içeriği?

Yedinci yaşlarını süren iki arkadaş küserler... Biri diğerinin Facebook'unu sabotaj etmek ister ancak şifreyi bilemez. Şansına şifreden önce bir soru vardır: En sevdiğin hayvan hangisi? 'Ördek' yazar seninki, arkadaşının en sevdiği hayvanın ördek olduğunu bildiği için... Arkadaşının sayfası açılır, duvara istediğini yazar. İşte Z nesli budur... Hızlı-hiper; dijital-teknolojik; sabırsız- çabuk tüketen; bireysel-asosyal... Görüntü; havuz başında laptoplu çocuklardır. Toplumsal yakınlık; 'bilgisayardan başını kaldırmıyor, televizyon başından ayrılmıyor' şeklindedir. Tartışmanın konusuna gelince; 'ne olacak bunların sonu?' dur.

Beyin çevreye adaptasyon, yani uyum organıdır. O nedenle, doğumda en yetersiz dokudur. Yetersizdir, çünkü yeterli olabilmesi için uyum sağlayacağı çevreye ihtiyacı vardır. Beynin gelişimi için doğmak yetmez, yaşamak gerekir. Bu nedenle, beyin bir 'software'dir ve geliş-

mesi için uyaran gerekir. Bir başka deyişle, beyin gelişmesi indüksiyonla olur. Yani uyarana açık olan katman gelişir. Onun gelişmesi bir üst katmanın gelişmesini gerçekleştirir. Temel atılmadan çatının atılamayacağı gibi indüksiyon ile gelişmede alt katman gelişmeden üst katman gelişemez. İndüksiyonla gelişme binadan önce maket yapmaya benzer. Maketteki küçük bir hata binada devasa boyutta ortaya çıkar. Öte yandan, maket yapmadan gelişmiş bina yapılamaz. İnsanın maketinin ileri yaşlara yansımalarına bakıldığında; birinci yaştan ilkel duygularının 10'lu yaşlarda kimliğin dama taşları olduğunu görürüz. İkinci yaşta kazanılan anneye güvenin 20'li yaşlarda eş seçiminde oynadığı rol çıkar karşımıza. Üçüncü yaşta, kaka gibi içimizden çıkan bize ait somut bir olguyu terk edebilme başarısını göstererek kazandığımız kararlılığımız,

30'lu yaşlarımızda üreme; dört ve beşinci yaşlarımızda yaşlılarımızla yarışarak kazandığımız girişimcilik ve yaratıcılık yanıımız, 40-50 yaşlarında üretme gücümüz olarak yansır yaşamımıza. 6-11 yaşları arasında topluma karışırken edindiğimiz kendimize güvenin maketine gelince; 60'lı yaşların muhasebe katmanını oluşturur yaşam binamızda.

Sözün özü, maketin sosyal ve duygusal bağlanma katmanı, aile ortamında ve anne sıcaklığıyla kazanılır. Sevgi dolu mimik, jest ve dokunuşlardan fakir büyüme halinde ise 'nöronal network'te kopukluklar ortaya çıkar. Hard copy'deki sonuca gelince, hiperaktif, akademik açıdan yetersiz, duygudan yoksun ve anormal bağlanma davranışlarıyla seyreden bozukluklardır. Bu durum, küçük çocukta; sallanma, başını yerlere vurma, kendine zarar verme, elindeki atma, ısırma, saç çekme ve benzeri şekillerde kendini gösterir. Yetişkin istatistiklerine bakıldığında ise, kaygı ve takıntının yüzde 25'lerde seyrettiği; hiperaktivite'nin yüzde 3'ten yüzde 16'ya tımandığı, boşanmaların hat safhaya ulaştığı görülür. Bu, hızlı tüketmekten diğerlerini anlama sabrını gösterememekten doğan asosyal-bireysellikler.

Hızlı-hiper; sabırsız- çabuk tüketen; bireysel-asosyal olarak tanımlanan Z neslinin bu başına gelenler onun dijital-teknoloji tutkusuna bağlanmamalıdır. Esas sorun, onun metropolün baş döndürücü çarkında dönen ebeveynlerinin sıcak dokunuşlarından uzakta büyütülmüş olmasındadır. Sıcak anne kucacı yerine kendini dijital teknolojinin soğuk tuşlarının karşısında bulmasındadır. Mesele Amy Winehouse'dan vazgeçip Hamiyet Yüceses'e geri dönmek değildir. Mesele en alt katmanı tamamladıktan sonra teknolojiye geçebilmektedir...

"Ebeveynlerinin sıcak dokunuşlarından uzakta büyüyen Z kuşağı, kendini teknolojinin soğuk tuşları arasında buluyor"

